

mod de Mænd. Man kan løse Spørgsmaalet om de kongevalgte paa to Maader. Man kan lade dem ganske ude af Betragtning, lade dem gaa ud af Sagaen, idet man kan sige, at de hører til den gamle Grundlov og ikke hører hjemme under den nye. Eller man kan lade dem forblive i det nye Landsting for deres Livstid, ligesom de skulde forblive i dette Landsting for Livstid; men at give dem en Frist af 8 Aar forekommer mig at være en Haan mod dem, som jeg ikke synes, de har fortjent af denne Regering.

Trier: Det er jo i Formen et Valglovsforslag, vi behandler, men i Virkeligheden er det Grundlovsreformen og dens Gennemførelse, der ligger bag alt, hvad der siges, og ved denne første Behandling er det, man lytter til, ikke saa meget de flere eller færre Enkeltheder, der kan drages frem — det er jo med Rette sagt, at Behandlingen af dem hører hjemme i Udvalget —, som det er den Grundstemning, der bærer Forhandlingen, de lysere eller mørkere Grundtøner, som lyder gennem de forskellige Taleres Udtalelser. Jeg skal derfor ikke komme ind paa Enkeltheder, men kun gøre nogle almindelige Bemærkninger om Sagens Stilling, saaledes som den forekommer mig at være.

Min Opfattelse er den, at vi her staar overfor en Sag, som har en ganske ualmindelig Bærekraft her i Rigsdagen. Den har — og nu tænker jeg altsaa fuldt saa væsentlig paa Grundlovsforhandlingerne som paa de dertil knyttede Valglovsforhandlinger — formaaget at samle det store Flertal i det andet Ting omkring sig, uagtet det ikke kan have været skjult for nogen, at der har været forskellige Opfattelser indenfor denne store Kreds, men Sagen har haft Bærekraft nok til, at man har kunnet tage Hensyn til alle Sider, saa at man ikke ensidigt og stædigt har holdt paa en enkelt Fordring og afvist alt andet. Og til Trods for, hvad der er sagt ogsaa under Forhandlingerne her i Dag, kan det ikke nægtes, at der ved Afgørelsen nede i det andet Ting er taget væsentlige og afgørende Hensyn f. Eks. til de Krav, der er stillede fra Højres Side, uagtet Højre ikke har ment at se sig i Stand til at deltage i Udformningen af disse Krav. Og ogsaa overfor Krav, der er blevet stillet fra anden Side, har man — selv om man har gjort det mindre gerne — af Hensyn til Sagen i dens Helhed bøjet sig for at faa et Fællesudtryk frem. Dette er altsaa lykkedes, og derfor kommer Sagen her til

Landstinget med en ganske usædvanlig Kraft, som man, hvad der ogsaa er sagt af foregaaende Talere, ikke kan se bort fra. Jeg har ogsaa Indtryk af, at den almindelige Mening er, at man nu nærmer sig en Afgørelse, det kan ikke gaa an længer at trække Sagen ud, man naar ikke noget derved. Det gaar med den Sag, som med de sibyllinske Bøger, den bliver dyrere for Modstanderne, jo længere de venter. Jeg har under disse Forhandlinger, saa vidt jeg har kunnet konstatere, kun kunnet høre en ganske enkelt Fugl kvindre noget om fortsatte Valgretsprivilegier, og i det hele og store har der ikke fra Modstanderne af det i Dag foreliggende Lovforslag lydt noget om, at man kræver Privilegiernes opretholdt. Man har altsaa, forekommer det mig, en almindelig Fornemmelse af, at vi er ved et Vendepunkt, og derfor gælder det om at komme saa hurtigt og saa godt udover det Vendepunkt som muligt. Og hvad der varsler godt i den Retning, forekommer mig at være den Forbindelse af Fasthed og Bevægelighed, hvormed Forhandlingerne hidtil har været førte, og som har ført til det Resultat, at vi har faaet et Lovforslag sendt herop med saa overordentlig stort et Flertal i det andet Ting. Det er, som om Sagen i sig selv var saa stærk, at den bragte de enkelte Partier, der har sluttet sig sammen om den, til at se bort fra deres særlige Interesser. Sagen har været stærkere end Partimodsætningerne, og hvad den hidtil har været, det haaber jeg, den fremdeles maa være under Forhandlingerne heroppe. Mit Indtryk er ogsaa, at de, paa hvem Afgørelsen og Ansvarer nu kommer til at hvile, ogsaa vil være tilstrækkeligt øvede Politikere til at føle, hvor Grænserne er for de Muligheder, der overhovedet kan tages. Hensyn til, ligesom man i Folketinget helt igennem har taget Hensyn til, hvad der laa indenfor Mulighedernes Grænse, og hvad der laa udenfor. Man vil ogsaa have Fornemmelsen af, at skulde Sagen strande denne Gang, saa betyder det ikke, at den er endeligt strandet, saa betyder det blot, at der er en fortsat Bevægelse Landet over for at føre den igennem, og at den Strid, man har villet undgaa ved ikke at vedtage Forslagene, som de foreligger, eller i en ændret Skikkelse, vil blusse op med endnu større Kraft i Fremtiden.

Under alle disse Forhold er det, det stiller sig for mig saaledes, at jeg, ogsaa overfor, hvad der vil ske her i Tinget, har et sikkert Haab om, at man vil naa over de Vanskeligheder, der i dette Øjeblik kan